

Od „nokautirane knjige“ do izdavača

Piše: Dragoslav Simić

RTS je u večernjem dnevniku objavio vest da je žiri Udruženja novinara Srbije jednoglasno odlučio da nagradu za publicistiku, dodeli Dragoslavu Simiću, dugogodišnjem novinaru Drugog programa Radio Beograda za delo Raskol u eteru-Život srpske emigracije u Americi, kroz radio program Nikole Kosića.

Svojevremeno Čačanske novine i list Danas pisale su o tome kroz šta je sve prolazio naš kolega Dragoslav Simić da bi svetlost dana ugledala knjiga posvećena našem sugrađaninu majoru Nikoli Kosiću osnivaču prvog radija na srpskom jeziku posle Drugog svetskog rata u Americi. Na sreću ova knjiga na kojoj je Simić godinama radio ugledala je svetlost dana, a kao kruna svega krajem decembra usledila je i nagrada autoru.

Dugogodišnje istraživanje

U subotu, 22. decembra 2007. godine, RTS je u večernjem dnevniku objavio vest da je žiri Udruženja novinara Srbije jednoglasno odlučio da nagradu za publicistiku, dodeli Dragoslavu Simiću, dugogodišnjem novinaru Drugog programa Radio Beograda za delo Raskol u eteru-Život srpske emigracije u Americi, kroz radio program Nikole Kosića

Obrazloženje je glasilo:

- Simić je znalački istraživao događaje u Americi i Srbiji koji su se odigrali između 1952. i 1982. godine, a nepoznati su srpskoj javnosti.

Pored izuzetnog dokumentarnog karaktera, Simićevo delo sadrži i vrednost ličnog pripovedanja, kojim prenosi ne samo suve činjenice nego i ljudske emocije i literarno upečatljive detalje.

Zatim, stiže mail recenzenta knjige za koga sam mislio da je još u Engleskoj:

- Dragi Dragane. Večeras sam na TV video i čuo da si nagrađen prestižnim priznanjem za svoj novinarski rad. Veoma sam se obradovao. Od srca čestitam. Prijateljski Ljuba Dimić.

Međutim u predgovoru ovom holivudski ispričanom hvalospevu koji podseća na lake komade sa igranjem i pevanjem, treba objasniti. Bila je to 1995. godina kada sam u NIN-u pročitao tekst ljubiše Stavrića o majoru Nikoli Kosiću poslednjem živom organizatoru vojnog udara 27. marta 1941. Nešto kasnije potražio sam gospodina Kosića i utvrdio da on ima drugi nepoznat deo biografije vezan za, „srpski radio čas“, sačuvanu celokupnu arhivu svog radija, (kod kuće u Čačku, a najviše u SANU), zarobljeničke dnevnik oficira, sve emisije radio

časova o raskolu crkve, pozive Patrijarhu Germanu da poslanice emituje preko njegovog radija, pisma zahvalnosti Dobrice Ćosića kome Kosić pomaže pri lečenju u Americi, odlikovanja guvernera države Viskonsin i predsednika Buša (starijeg), kompletnu logorsku arhivu, ilegalna izdanja logorske štampe, vesti evropskih radio stanica o Jugoslaviji u vreme hladnog rata itd.

Kada mi je Kosić predočio ovu impresivnu građu, „radio“ je prevagnuo u odluci kojoj se temi privoleti za pisanje knjige.

Godine istraživanja su prohujale i gotov rukopis, bio je spreman za štampu. Još uvek nisam znao da sam završio najlakši deo posla. Bio sam ubeđen da će se izdavač za otkriće „srpskog radija u Americi“ odmah naći. E, tu sam se prevario.

Dug put do izdavača

Decembra 2003. NIN-u je ponuđen Raskol... da ga objavi kao feljton:

- Relja, tekst u prilogu nije nikakav roman već dokumentarna knjiga o američkom radiju Nikole Kosića. ...Kosić ima 95 godina, u odličnoj je kondiciji.... Ako misliš da je štivo prihvatljivo za nekoliko nastavaka daj ga Joci Janjiću da knjigu koju će objaviti Radio Beograd, redakcijski priredi.

Reljić ovo inicijativu nije prihvatio.

Posle šest meseci, uz dozvolu Nikole Kosića, obraćam se pismom Dobrici Ćosiću sa uvodnim rečenicama koje nisu bitne za ovu priču:

-...Knjiga je prelomljena još 2002. Službeni list, urednik Zoran Živković i pored čvrstih obećanja da će štampati knjigu,, držao je rukopis skoro godinu dana da bi na kraju rekao da „knjiga nije komercijalna...“. Predgovor knjizi je napisao Đorđe Malavrazić glavni urednik II programa Radio Beograda, a pogovor Desimir Tošić jedini Kosićev saradnik koji je živ. Malavrazić je bio za to da Radio Beograd bude suizdavač knjige, ali tadašnji direktor radija Rade Veljanovski i direktor RTS Crkvenjakov, nisu podržali ovaj projekat.

„Klio“, Zoran Hamović, oduševljen, čak je uvrstio knjigu u sajamski katalog u biblioteci „Multimedija“. Sa njim sam potpisao ugovor koji on kasnije jednostrano otkazuje. Ministarstvo kulture, Ivan Ivanović (SPO), dobio je na uvid kompletan sadržaj knjige i predložio da Ministarstvo knjigu objavi u novoj seriji koju podržava Dana Drašković „...zabranjena istorija...“, da bi mi se posle nekoliko nedelja javio kolega Petar Ignja, zamenik ministra i rekao da Dragan Kojadinović nije za to da pomogne izdavanje knjige.

Sadašnji direktor Radio Beograda Slobodan Divjak i Đorđe Malavrazić potpisali su zajedničko pismo i zahtev direktoru RTS-a Tijaniću da odobri sumu

od 120.000 dinara koliko je potrebno da Filip Višnjić urednik Jagoš Đuretić, štampa i distribuira knjigu u okviru proslave „75 godina Radio Beograda i 80 godina radiofonije u Srbiji“:

Direktor Tijanić je predlog za dodelu sredstava za štampanje knjige parafirao to jest odobrio novac, ali pare nisu uplaćene.

Ovim sam želeo Vas gospodine Đosiću, da zamolim da mi pokažete na koja vrata „da zakucam“, da neko ko hoće i ima , omogući da g. Kosić za života vidi materijalizovano svoje delo... Nikakav odgovor nisam dobio.

Zatvorena vrata

Jagošu Đuretiću i njegovom uredniku Nikoli Vujčiću sam pisao:

- ...Ciljna grupa korisnika ove knjige su domaći čitaoci i srpska javnost u SAD i Kanadi, jer događaji opisani izvode na svetlo dana mnoge naše javne ličnosti, koje su figurirale tokom perioda koji je obuhvatio Kosićev radio: Slobodan Jovanović, kralj Petar II, patrijarh German, profesor Radoje Knežević čija će se dva predavanja naći na jednom CD-u, u knjizi, zatim Đilas, vojvoda Đujić, Desimir Tošić, Mihajlo Mihajlov, Ranković, vladika Dionisije, Slobodan Drašković i tako redom...

I od toga nije bilo ništa jer Ministarstvo nije odobrilo pare. Moja bezuspešna pisma donatorima su počinjala ovako:

- Poštovani ... prilažem rukopis da u potpunosti zadovoljim vašu radoznalost, ali i da dodam da mi je trebalo pet lepih godina da istražim Kosićev arhiv, da putujem stalno u Čačak, da razgovaram sa njim da doznajem i razjašnjavam, da bih na kraju sačinio Raskol u eteru...

Ni Nebojša Bugarinović tadašnji predsednik NUNS-a na predlog da NUNS objavi knjigu Raskol u eteru , nikada nije odgovorio.

Od rodbine iz Čačka stizali su predlozi da se obratim predsedniku čačanske opštine što sam i učinio, ali ni tu nije bilo rezultata.

Autoru ima ko da piše

Već je kraj 2005. i u očajanju pišem opširan tekst Nokautirana knjiga koji šaljem na 100 adresa. Prvi pasus glasi:

- Kada je major Vojske Kraljevine Jugoslavije Nikola Kosić u svojoj 97. godini otišao sa ovoga sveta, učinio je to laka srca sa svešću da je sveo svoje intelektualne rečune na najbolji mogući način jer je srpskoj kulturnoj baštini ostavio nesvakidašnji dar 260 kilograma arhivske građe vezane za „srpski radio

čas“ koji je u Milvokiju kao volonter vodio 30 godina. Kosić je imao i jednu manu. Nije pripadao nikakvim političkim strujama, nije imao veze sa strankama na vlasti, niti je imao „svog čoveka“ među stručnjacima koji odobravaju pare za „kapitalne projekte...“

I onda se dogodilo čudo. Neko od dobronemernih čitalaca ovog pisma , pozvao me je telefonom i rekao:

- Javi se Draslaru tamo je Milena, oni će ti objaviti knjigu.

Zaista je tako bilo.

Sada kad mi zatreba moja knjiga, odem kod izdavača i kupim primerak. Hvala mu. Nije mi tražio pare za štampu.

Kada me prijatelji pitaju koliko novca sam dobio kao nagradu, opisujem im kako izgleda lepo urađena gramata. A pare....? Ne veruju da to nije predmet nagrade.